

УДК 331.522.4

Нечаєва І.А.¹, Бень В.В.²

¹канд. екон. наук, доц. ЗНТУ

²студ. гр. ФЕУ-317 ЗНТУ

ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА: ФАКТОРИ ВПЛИВУ

Ефективне використання трудового потенціалу підприємства є важливим фактором підвищення його конкурентоспроможності. Разом із тим на систему формування трудового потенціалу прямо або опосередковано впливають численні фактори організаційного оточення. Вміння вчасно виявляти фактори в оточенні, швидко реагувати на зміни, виявляти актуальні способи пристосування до них є однією з найважливіших задач кадрового управління підприємства.

На формування та ефективне використання трудового потенціалу підприємства впливають наступні фактори: трудова міграція, науково-

технічний прогрес, наявність кваліфікованих кадрів, розмір заробітної плати та система пільг, а також продуктивність праці.

Наразі важливий вплив на формування трудового потенціалу в Україні має трудова міграція. Ця проблема пов'язана з нерівномірним соціально-економічним розвитком регіонів, відсутністю задовільної інституційної та соціальної інфраструктури, низької ефективності офіційних каналів працевлаштування тощо.

Наступним значущим фактором є науково-технічний прогрес. Чисельність службовців скорочується, та питома вага робітників у загальній кількості працюючих на підприємстві зростає внаслідок підвищення організаційно-технічного рівня. Удосконалення техніки, технології та організації виробництва, зокрема спеціалізація і централізація допоміжних робіт, механізація вантажно-розвантажувальних робіт призводять до збільшення чисельності основних робочих і зменшення допоміжних. Всі ці процеси призводять до скорочення низькооплачуваних категорій працівників та загальної чисельності працівників на підприємстві. Значно зростає потреба в висококваліфікованих працівниках.

Одним з найважливіших ресурсів розвитку підприємства є наявність кваліфікованих кадрів. Професійна підготовка колективу забезпечує стабільність розвитку організації, підвищення її конкурентоспроможності. Нестача кваліфікованих кадрів на підприємствах пов'язана з міграційними процесами та недосконалістю системи освіти (дефіцит кадрів робітничих спеціальностей, насиченість ринку праці економістами, менеджерами, юристами, правоведами тощо).

Значний вплив на трудовий потенціал мають заробітна плата та система пільг. Заробітна плата має забезпечувати не тільки просте відтворення робочої сили, а й її розширене відтворення. Щодо соціального захисту, то основним інструментом (як показує досвід) є надання, так званого, соціального пакету—соціального страхування працівників.

Продуктивність праці, яка визначається грамотним управлінням системою трудових ресурсів, є фактором впливу на формування та ефективне використання трудового потенціалу підприємства. Чим вище продуктивність індивідуальної роботи працівника, тим більший він приносить дохід і є більшою цінністю для підприємства.

Ефективне формування трудового потенціалу повинне визначатися не тільки на локальному, але й на регіональному та загальнодержавному рівнях. Місцеві органи та держава у цілому мають надати належний ступінь соціального захисту людей і однаково забезпечити соціальні потреби різних верств населення.

Таким чином, для формування та ефективного використання трудового потенціалу підприємству необхідно чітко визначати фактори впливу та

своєчасно на них реагувати. Істотне підвищення оплати праці державою і фірмами сприятиме оптимізації міграційних процесів і створенню передумов для сталого економічного розвитку в майбутньому. В умовах сучасності для ефективного функціонування, досягнення високого рівня конкурентоспроможності та успішності підприємству необхідно проводити професійну підготовку та постійне навчання свого персоналу. Підвищення продуктивності праці на підприємстві здійснюється шляхом технічного переоснащення виробничого процесу, введення нових технологій; використання адміністративних заходів, спрямованих на прискорення виконання співробітниками їх роботи; виявлення та запобігання умов, які призводять до виробничих втрат.